

Täysistunto

Keskiviikko 11.6.2025 klo 14.00—22.39

9. Hallituksen esitys eduskunnalle Maailman terveysjärjestön kansainväliseen terveyssäännöstöön (2005) tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 35/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 12/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 12/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kiuru, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

21.30 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilta on pitkällä, mutta sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiat jatkuvat, ja seuraavana esittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle Maailman terveysjärjestön kansainväliseen terveyssäännöstöön tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi. Olemme kuulleet asiasta asiantuntijoita ja sen, mitä mieltä ollaan siitä, että esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Maailman terveysjärjestön kansainväliseen sopimukseen tehdyt muutokset siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan. Kansainvälisen terveyssäännösten muutokset antavat kansainväliselle yhteisölle paremmat välineet ehkäistä ja torjua pandemioita ja muita terveysuhkia. Muutokset sisältävät myös teknisiä päivityksiä.

Kansainvälisen terveyssäännösten muutosten osalta noudatetaan niin sanottua opting out -menettelyä. Mikäli kansainvälisen terveyssäännösten osapuoli ei hylkää muutoksia tai esitä niihin varaumia 10 kuukauden kuluessa Maailman terveysjärjestön pääjohtajan muutoksia koskevan ilmoituksen päivämäärästä, tulevat nyt kyseessä olevat muutokset sen osalta voimaan 19.9.2025. Tämän vuoksi olemmekin halunneet käsitellä tämän heti, jottei jää tiukalle tuo aikataulu, joten ennen kesää tämä esitys tulee nyt tänne saliin käsittelyyn. Esitykseen sisältyy myös lakiehdotus muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Valtioneuvoston asetuksella sitten säädetään tarkemmin ajankohdasta.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esityksestä ilmeneviä muutoksia WHO:n kansainväliseen terveyssäännöstöön IHR:ään sekä esityksen sisältämän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta toteaa, että kansainvälinen terveyssäännöstö on keskeisimpiä kansainvälisiä sopimuksia ja siten tärkeä yhteistyön perusta ja väline tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemisessä, torjunnassa ja hallinnassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

Säännöstöön lisätään pandemiahätätilanteen määritelmä, jolla on vaikutusta sopimuksen muiden artiklojen tulkinnassa. Lisäksi määritelmän mukaan pandemiahätätilanteeseen sisältyy terveydenhuollon kantokyvyn ylittäminen tai riski ylittymiseen, se aiheuttaa tai on suuressa vaarassa aiheuttaa merkittäviä sosiaalisia ja/tai taloudellisia häiriöitä, mukaan lukien kansainvälisen liikenteen ja kaupan häiriöt, sekä edellyttää nopeaa, tasapuolista ja tehostettua koordinoitua kansainvälistä toimintaa. Valiokunta toteaa, että pandemiahätätilanteen määrittely sekä sen kriteerien selventäminen on omiaan selkeyttämään toimintaa ja vastaa osaltaan kritiikkiin, jota WHO on saanut yhtäältä liian herkästä tai toisaalta liian hitaasta toiminnasta pandemian julkistamisesta ja siitä irtautumisen ajoituksessa.

Valiokunta pitää perusteltuna myös muutosta, jolla laajennetaan IHR:n soveltamisalaa tautien ehkäisyn lisäksi myös kansainväliseen leviämiseen varautumiseen sekä lisätään velvoite kansainvälisten terveysuhkien estämisestä. Nämä muutokset sisältävät esityksen mukaan myös uusia tehtäviä, joita Suomessa kuitenkin toteutetaan jo nyt voimassa olevan kansallisen lainsäädännön nojalla ja joita Suomessa muutoinkin pyritään kehittämään. Näin ollen muutoksesta ei perusteluiden mukaan arvioida aiheutuvan tällä hetkellä lisäkustannuksia.

Valiokunta pitää perusteltuna myös esityksessä ilmeneviä organisatorisia muutoksia, nimittäin sellaista, että nykyisen IHR-yhteysviranomaisen lisäksi pyydetäisiin jatkossa maita nimeämään myöskin IHR-viranomainen. Tämän esityksen myötä sellainen olisi sosiaali- ja terveysministeriö. THL taas jatkaisi IHR-yhteysviranomaisena. Lisäksi perustettaisiin sopimusvaltioiden komitea, joka tukisi IHR:n toimeenpanoa ja edistäisi rahoitusmekanismeja koskevien artikloiden toimeenpanoa. Komiteassa Suomea edustava taho olisi esityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö, ja sen alakomitean edustajana toimisi tarkoituksenmukaisuussyistä THL.

No, perusteluiden mukaan rahoitusmekanismi voisi lisätä rahoitustarpeita tilanteessa, jossa jo olemassa olevat rahoitusmekanismit osoittautuisivat tilanteeseen tai tarpeeseen nähden riittämättömiksi. Rahoitusmekanismista ei esityksen mukaan kuitenkaan vielä aiheudu uusia sitovia rahoitusvelvoitteita, mutta kun tämä työ sitten alkaa ja tehtävät tulellaan määrittelemään komitean ja alakomitean osalta, niin tulevana vuosina niiden resurssitarpeet saattavat sitten tarkemmin selvitä. Tällä hetkellä ne resurssitarpeet eivät ole tiedossa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että IHR-säännösten muutokset parantavat kansallisia ja kansainvälisiä valmiuksia vastata globaaleihin terveysuhkiin ja antavat yhteisöille parempia välineitä ehkäistä ja torjua pandemioita ja muita terveysuhkia. Myös suurimmas- sa osassa valiokunnan saamista lausunnoista kannatettiin kansainväliseen terveysäännö- stön neuvoteltujen muutosten hyväksymistä ja kansallista voimaansaattamista. Orastavan pandemian tukahduttaminen syntysijoillaan kansainvälisen avun turvin on järkevää ja kus- tannustehokasta. Tuleviin pandemioihin on valiokunnan näkemyksen mukaan syytä varau- tua globaalisti mahdollisimman hyvin ja varhaisessa vaiheessa.

Valiokunta on saanut monia lausuntoja, ja kahdessa valiokunnalle toimitetussa lausun- nossa suhtauduttiin esitykseen kriittisesti ja tuotiin esiin muun muassa, että IHR:n muutok- set vahvistaisivat entisestään WHO:n vaikutusvaltaa pandemioiden ja muiden terveysuh- kien torjunnassa sekä antaisivat WHO:n pääjohtajalle rajoittamattoman mahdollisuuden julistaa kansainvälistä kansanterveysuhkaa tai pandemiaa. Esiin nostettiin myös huoli kan- sallisen IHR-viranomaisen toimivallan alistamisesta WHO:n tehtäviin. Kyseisissä lausun- noissa esitettiin kritiikkiä myös siihen, että IHR:n muutosten seurauksena kansalaisia pai- nostettaisiin ottamaan rokotteita tai heiltä vaadittaisiin rokotus- tai terveystodistusta, jonka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

avulla lausunnonantajan mukaan voitaisiin jäljittää, kuka olisi saanut mitään WHO:n määräämiä lääketieteellisiä hoitoja. Näissä lausunnoissa esiin nostettiin myös huoli liittyen sopimusmuutosten säätämiseen kansallisella tasolla.

Valiokunta toteaa, että ehdotetuilla sopimusmuutoksilla ei muuteta WHO:n peruskirjan mukaista toimivaltaa suhteessa kansallisvaltioihin eikä anneta WHO:lle mahdollisuutta puuttua sopimusvaltioiden sisäisiin toimiin, vaan tartuntatautien torjunta myös pandemiahätilanteessa kuuluu edelleen viime kädessä sopimusvaltioiden kansalliseen toimivaltaan.

Hyvin tarkasti ollaan käyty näitä muutoksia läpi ja tätä annettua kritiikkiä, joihin nämä kaksi lausuntoa viittasivat. Lisäksi todetaan vielä, että näissä kriittisesti esitykseen suhtautuvissa kahdessa asiantuntijalausunnossa nostettiin esiin myös huoli siitä, että IHR:n sopimusmuutokset sitouttavat sopimusvaltiot sellaisten terveystuotteiden tuotantoon ja jakeeluun, joiden sisällöstä ei ole etukäteen tietoa. Näitä kaikkia on arvioitu erittäin huolellisesti tässä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä.

Valiokunta katsoo, että hallituksen esitys on siis kokonaisuudessaan kannatettava, ja laaja enemmistö asiantuntijoista ja keskeisistä terveysalan toimijoista Suomessa tukee esityksen edistämistä. IHR-sopimus korostaa monenvälisen yhteistyön merkitystä pandemioiden ja muiden terveysuhkien torjunnassa. Esitys on linjassa EU:n rajat ylittäviä terveysuhkia koskevien säädösten kanssa, ja nykyään WHO ja EU tekevät kiinteää yhteistyötä näissä asioissa. Asiantuntijalausunnoissa todetaan, että kansainvälinen yhteistyö ja kyseisen esityksen hyväksyminen on Suomen etu.

Asiassa on myöskin monia muita huomioita — koskevat Ahvenanmaata ja joitakin muita asioita — ja niistäkin valiokunta on pidemmin mietinnössään todennut.

Lopuksi valiokunnan päätösehdotus on se, että eduskunta hyväksyisi WHO:n kansainväliseen terveyssäännöstöön tehtävät muutokset, sikäli kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan, ja siten eduskunta hyväksyisi muuttamattomana tämän hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Lopuksi totean, arvoisa puhemies, että tässä on tehty myöskin valiokunnan oppositioryhmiin — sosiaalidemokraattien, keskustan, vihreiden ja vasemmistoliiton — toimesta vastalause, ja tämä vastalause on sillä tavalla poikkeuksellinen, että siinä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyy nämä muutokset ja myöskin tämän hallituksen esityksen muuttamattomina, mutta se, mitä ei hyväksytä, on valiokunnan mietintöön tehdyt perustelut, eli perusteluiden pitäisi olla vastalauseen mukaisia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle esittelystä. — Ja sitten edustaja Forsgrén.

21.41 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tänään tosiaan käsitellään hallituksen esitystä Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten muutoksista ja niiden hyväksymiseksi. Valiokunta kuuli laajasti asiantuntijoita. Näistä ylivoimainen enemmistö, mukaan lukien johtavat terveysviranomaiset, tutkijat ja kansainvälisen yhteistyön asiantuntijat, piti esitystä perusteltuna, tarpeellisena ja Suomen etujen mukaisena. WHO:n asemaa ja kansainvälistä koordinaatiota pandemiatilanteessa pidettiin keskeisenä osana tehokasta ja oikea-aikaista toimintaa.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, vastalauseessa joudumme toteamaan, että käsittelyn pohjaksi valiokunnassa valittu mietintöluonnos ei kuvaa tätä asiantuntijakuulemisen koko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

naistilannetta tasapuolisesti. Se antaa epäsuhtaisen suuren painoarvon kahdelle kriittiselle lausunnolle, jotka edustavat näkemyksiä, joita voi pitää sekä asiantuntijakentässä että tieteellisessä yhteisössä marginaalisina. Näissä lausunnoissa kyseenalaistetaan WHO:n rooli sillä tavalla, että se ei vastaa sen todellista toimivaltaa eikä sitä, mitä IHR-muutoksissa esitetään. Näissä kriittisissä lausunnoissa esitetään muun muassa väitteitä, että WHO:n pääjohtajalle annettaisiin rajoittamaton valta pandemian julistamiseen tai että muutokset mahdollistaisivat sitoutumisen terveyden tuotteisiin, joiden sisältöä ei vielä tunneta. Nämä huomiot otettiin mietinnössä esille lähes samassa painoarvossa kuin terveysviranomaisten selkeät ja perustellut kannanotot, jotka kumoavat nämä huolet. On täysin käsittämätöntä, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa on ylipäätään päädytty kuulemaan henkilöitä, joiden asiantuntemus ei täytä kansainvälisten pandemiasopimusten, tartuntatautitorjunnan tai globaalin terveysyhteistyön asiantuntijavaatimuksia. Miten on mahdollista, että kokoomus, joka mielellään profiloituu vastuullisena ja tieteeseen nojaavana puolueena, hyväksyi tämän?

Arvoisa rouva puhemies! Tässä ei ole kyse erilaisista painotuksista tai poliittisesta moniäänisyydestä. Tässä on kyse siitä, että valiokunta antoi virallisen asiantuntemusaseman henkilöille, joille se ei olisi kuulunut. WHO:n demonisointi, perusteettomat väitteet kansallisen suvereniteetin menetyksestä ja rokotepelottelu — nämä olivat näiden kahden asiantuntijan kärjessä. Näillä lausunnoilla ei ole sijaa asiantuntijapohjaisessa valmistelutyössä.

Asiantuntijoiden enemmistö ja juuri ne, jotka ovat alansa huippuja, kumosivat kaikki erikoiset väitteet. WHO:n toimivalta ei laajene sopimusmuutoksissa, vaan päätösvalta pandemiatilanteessa säilyy jäsenvaltioilla. WHO:n suositukset ovat luonteeltaan neuvoa-antavia, ja niiden täytäntöönpano tapahtuu kansallisen harkinnan perusteella.

Mietinnön tulee kuvata asiantuntijakuulemisessa kokonaisuutta tasapuolisesti eikä niin, että pari poikkeavaa, perusteiltaan heikkoa lausuntoa, [Pia Sillanpää pyytää vastauspuheenvuoroa] joiden antajien kutsuminen ylipäätänsä asiassa kuultaviksi on kyseenalaista, nostetaan näkyvään rooliin. Se antaa harhaanjohtavan kuvan asiantuntijoiden yleisestä linjasta. Tällainen menettely ei palvele päätöksenteon laatua. Se heikentää kansalaisten luottamusta siihen, että eduskunnan mietinnöt perustuvat tutkittuun tietoon ja laaja-alaiseen asiantuntemukseen. Meidän tehtävämme ei ole toistaa epäluuloja vaan käsitellä asioita vaikiintuneen käytännön mukaisesti niiden asiantuntijoiden ja sen tiedon pohjalta, jotka vastaavat alan asiantuntijuuden kriteerejä.

Arvoisa rouva puhemies! Meidän tehtävämme täällä eduskunnassa ei ole tuoda näkyvyyttä ei-perustelluille väitteille vaan suojella päätöksenteon uskottavuutta. Kysymys WHO:n ja IHR:n muutoksista on mitä suurimmissa määrin kansainvälisen turvallisuuden kysymys. Meidän tulee valmistautua tuleviin pandemioihin yhteistyöllä, ei pelottelulla, tieteellä, ei spekulatiolla.

Kun valiokunta antaa asiantuntijastatuksen henkilöille, joiden näkemykset eivät vastaa asiantuntijuuden kriteerejä, se lähettää ongelmallisen signaalin. Silloin ei vain horjuteta mietinnön uskottavuutta, silloin horjutetaan kansalaisen luottamusta siihen, että eduskunta perustaa päätöksensä tutkittuun tietoon. Valiokunnan mietintö olisi voinut ja sen olisi pitänyt kuvastaa vahvaa asiantuntijakonsensusta, joka tukee hallituksen esitystä. Meidän on jatkossa syytä pitää kiinni tiukemmin siitä periaatteesta, että viralliset mietinnöt heijastavat todellisten asiantuntijanäkemyksen tasapainoa, eivät pienen ja äänekkään vähemmistön, jolla ei ole oman alansa luottamusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

Asian käsittelystä teki myös erityisen kummallisen se, että tällaisissa kysymyksissä on yleensä tapana saada läpi hallituksen ja opposition yksimielinen lausunto — yksimielinen lausunto on yleensä tapana tehdä tällaisissa. Ja on muistutettava, että siis oppositio kannattaa hallituksen esitystä, mutta hallituksella ei ollut tahtotilaa pyrkiä löytämään mietintökokonaisuus, jossa olisi saanut koko valiokunnan yksimieliseen kantaan. Se johtui siitä, että kokoomus antoi periksi sille, että pitää saada ylipäänsä näitä kyseisiä asiantuntijoita kuultavaksi, ja sen jälkeen tämä lausuntotasapaino lähti horjumaan tällä tavalla. Tämä on poikkeuksellista. Eli kokoomus mieluummin painotti näitä yksittäisiä asiantuntijoita, jotka eivät vastaa alan asiantuntijoiden laajaa mielipidettä, ja lähti sitten yksittäisen edustajan tahtotilalle, joka sitten omista syistään on jotakin mieltä.

Näistä perustelluista syistä, niin kuin vastalauseessamme sanomme, kannatamme hallituksen esitystä sellaisenaan, mutta esitän perusteluiksi vastalauseen mukaisia perusteluja. Elikkä tämä hallituksen esitys on sellaisenaan ok, mutta tämä mietintöluonnos ei vastaa perusteluiltaan sitä asiantuntijoiden kokonaisuudessaan hyvää harkintaa. Tässä vastalauseessa on omasta mielestämme paremmat perustelut, ja sen takia esitän sitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuoro, edustaja Sillanpää.

21.47 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan korjata edustaja Forsgrénin käsittämättömät väitteet näistä kahdesta kriittisestä asiantuntijasta, jotka olivat meillä kuultavana valiokunnassa. Nämä kaksi asiantuntijaa ovat tohtoritason tutkijoita pitkällä kokemuksella lääketieteestä. Se, että he edustavat eri näkökulmaa WHO:sta ja IHR-sopimuksesta kuin mitä esimerkiksi edustaja Forsgrén ja oppositio edustavat, ei tee näistä asiantuntijoista millään muotoa epäpäteviä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

21.48 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan ensimmäiseksi kannatan edustaja Forsgrénin äsken tekemää ehdotusta, jonka hän erinomaisen hyvin avasi, kuten myös sen monimutkaisen taustan, joka tälle koko prosessille meillä syntyi.

Samoin haluan antaa tässä kehuja myös valiokunnan puheenjohtajalle, joka tällaisessa aika vaikeassakin asiassa puheenjohtajalle tyypillisesti esitteli hyvin tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti tämän asian.

Ei ole tapanani — enkä nytkään lähde avaamaan — eikä kai kuuluisikaan avata niitä keskusteluja, joita me valiokunnassa käymme, mutta julkinen pöytäkirjahan osoittaa hyvin mielenkiintoisen äänestysprosessin näissä asioissa eli sen, miten tämä päätösehdotus eli, ja sen, miten siihen tuli sitten erilaisia versioita. Loppujen lopuksi oppositio oli lähempänä sitä alkuperäistä ajatusta, mikä tässä oli, tukea hallituksen esitystä. Mutta tämän edustaja Forsgrén äsken juuri selitti niin erinomaisella tavalla, että itse en olisi yhtään parempaan pystynyt, paljon huonompaan todennäköisesti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

21.49 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Tavalliselle suomalaiselle Maailman terveysjärjestö WHO:n terveyssäännöstö IHR ei näy juuri mitenkään ainakaan tällä hetkellä. Kuitenkin edellisestä koronapandemiasta on kulunut vain muutama vuosi aikaa, ja ettei ku-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

kaan unohtaisi, haluan muistuttaa, mistä nämä kansainväliset säännöt ja sopimukset oikein kumpuavat.

Koronapandemian aikaan osa ihmisistä oli sitä mieltä, että rajoitustoimenpiteitä, maskipakkoja ja koronapassin kaltaisia toimia ei ollut tarpeeksi. He halusivat lisää ja tiukempaa kontrollia ihmisistä. Toinen osa ihmisistä taas oli sitä mieltä, että rajoitukset, kiellot ja rokotusvaatimukset olivat yksinkertaisesti ylimitoitettuja ja kajosivat ihmisten perusoikeuksiin. Polarisaatio oli surullisen voimakasta koronapandemian ajan, ja toivoisin tulevaisuudessa, ettei tällaista kansan kahtiajakoa enää nähdä, vaikka tosin juuri hetki sitten todistimme tätä edelleen näköjään tapahtuvan.

Tuohon aikaan oli liikkeellä paljon väärää tietoa, ja silloin tehtiin myös paljon vääriä valintoja. Oli erilaisia suosituksia, joita Suomikin ryhtyi sokeasti noudattamaan. Kyseenalaistajat ja kritisoijat ympäri maailman pyrittiin hiljentämään. Vuonna 2021 WHO ja jäsenmaat ryhtyivät valmistelemaan yhteistä pandemiasopimusta, jonka yhteydessä päivitettiin kansainvälisiä terveysäännöksiä eli tätä IHR:ää.

Arvoisa puhemies! Mikäli pandemiasopimus ja nämä säännöt olisivat keskittyneet vain vapaaehtoiseen yhteistyöhön eri maiden välillä, ongelmaa ei olisi. Mutta alkuperäisessä pandemiasopimuksessa oli huolestuttavia merkkejä siitä, että se olisi luovuttanut ainakin osittain päätösvaltaa ja rahaa kansainvälisille toimijoille. Hyvänä esimerkkinä oli sopimuskohta, jossa WHO vaati, että jäsenvaltioiden pitäisi jatkossa maksaa heille viisi prosenttia maan terveysmenoja vastaavasta summasta vuosittain. Tämä olisi Suomen kohdalla tarkoittanut muutaman miljoonan euron vuosittaisesta maksusta siirtymistä 1 200 miljoonaan euroon. Miettikää hetki, mikä summa tämä on. Ilman kritiikkiä ja taistelua tämäkin olisi voinut mennä läpi. Siksi oli ja on edelleen niin tärkeää, että pidämme ääntä näistä asioista ja sanomme ääneen, että tämä ei meille käy. Ja kuten aluksi totesin, nämä asiat eivät näy kansalaisille, eivätkä ne näy heidän arjessaan. Myös se voi olla osaksi syynä siihen, etteivät asia ja sen mahdolliset vaikutukset kiinnosta ihmisiä. Siitä huolimatta tämän säännösten hyväksyminen voi aiheuttaa suomalaisille kauaskantoisia seuraamuksia, joista meidän päättäjien mutta myös kansalaisten tulee olla tietoisia.

Arvoisa puhemies! Olen omalta osaltani yrittänyt tuoda säännöstöstä saatavilla olevaa tietoa laajempaan keskusteluun. Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kuulimme asiantuntijoita, joista osa nosti esiin aidon huolen siitä, voiko tämä säännösten hyväksyminen rajoittaa tulevaisuudessa Suomen itsemääräämisoikeutta meidän omissa terveysasioissamme eli esimerkiksi silloin, jos ja kun seuraava pandemia iskee. Siksi onkin hyvä kysyä ääneen: kenellä on valta tulevissa kriiseissä, Suomen eduskunnalla vai kansainvälisillä toimielimillä?

Sosiaali- ja terveysministeriö on vakuuttanut, ettei kansallinen päätösvalta vaarannu tämän säännösten hyväksymisen myötä. Haluan todella uskoa, että asia on niin, mutta me emme voi rakentaa lainsäädäntöämme oletusten varaan. Meillä päättäjillä on velvollisuus varmistaa se, että tulevissakin kriiseissä Suomea ja suomalaisia koskevat päätökset tehdään Suomessa.

Arvoisa puhemies! Tätä WHO:n terveysäännösten hyväksymistä perustellaan kansainvälisellä yhteistyöllä. Kansainvälistä yhteistyötä tarvitaan, kyllä, mutta sen ei pidä tapahtua hinnalla millä hyvänsä. Meidän pitää pystyä sanomaan ”ei”, jos kansainväliset sopimukset vievät päätösvalan sinne, missä suomalaisilla ei ole vaikutusvaltaa. Muistuttaisin, että WHO:n toimijoita ei ole valittu demokraattisilla vaaleilla ja heillä ei ole tästä syystä myöskään samanlaista vastuuta kansalaisille kuin muilla päättäjillä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

Seuraavaksi näistä sopimuksen taloudellisista velvoitteista. Vaikka säännöstössä mainitut taloudelliset velvoitteet eivät vaikuttaisi olevan nyt sitovia, meidän täytyy silti olla niistä huolissamme. Mikäli tulevaisuudessa eduskunnassa istuu päättäjinä ihmisiä ja puolueita, jotka viis veisaavat suomalaisten verovarojen järkevästä käytöstä, en yhtään ihmetteli, että seuraavan kriisin sattuessa päättäjät olisivat valmiita lähettämään säkkikaupalla rahaa WHO:n niin pyytäessä, oli sitten kyse kehittyvien maiden kasvomaskien rahoituksesta tai yleensäkin esimerkiksi kehittyvien maiden terveydenhuoltojärjestelmien kehittämistä tai ylläpidosta.

Arvoisa puhemies! Olennaisinta tässä esityksessä on se, miten se vaikuttaa suomalaisten tulevaisuuteen. Nämä päätökset eivät näy arjessamme huomenna, ensi kuussa tai vielä ensi vuonnakaan, vaan siihen voi mennä vuosia ennen kuin seuraava pandemia iskee. Silloin on liian myöhäistä enää miettiä, mihin olemme sitoutuneet.

Tämä asia olisi ansainnut perusteellisemman julkisen keskustelun ja kriittisempää tarkastelua, jota emme valitettavasti saaneet. Itse esimerkiksi olin useampaan mediaan yhteyksissä, että he voisivat tarkastella WHO:n toimintaa, mutta se ei ottanut tuulta alleen. Ainoat lehtijutut asiasta olivat ne, kun oppositio toi ilmi, että valiokuntaan kutsuttiin heidän mielestään väärää mieltä olevia asiantuntijoita. [Bella Forsgrénin välihuuto]

Henkilökohtaisesti voin todeta, että tämä esitys oli pettymys, koska se perustuu suurimmalta osalta hyvään uskoon eikä varmuuteen. Toivon todella, että minun ja lukuisten suomalaisten huolet tämän asian suhteen ovat aiheettomia emmekä joudu katumaan sitä, että hyväksymme tämän esityksen.

Arvoisa puhemies! Jatkan seuraavassa puheenvuorossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

21.55 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Pidän aivan käsittämättömänä sitä, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan enemmistö puoltaa kansainväliseen terveyssäännöstyön eli IHR-sopimukseen ehdotettuja muutoksia.

Maailman terveysjärjestö WHO on nyt uudistamassa pandemioiden torjumiseen liittyvää sopimustaan erittäin huolestuttavaan suuntaan. Valitettavasti monet ovat sille täysin sokeita. Yleisesti täällä korostetaan, ettei sopimusmuutoksilla kavenneta Suomen itsemääräämisoikeutta tai sananvapautta. Käytännössä WHO:n mielipiteillä on kuitenkin erittäin suuri painoarvo kansallisten, eli Suomenkin, terveysviranomaisten päätöksenteossa. Lisäksi WHO:n päätöksillä on rajat ylittäviä vaikutuksia. Esimerkkinä: jos WHO suosittelisi uuden pandemian kohdatessa, että jokaisella täytyy olla tietty rokotus ja tietenkin rokote-passi siitä todisteena, niin vaikka Suomi ei vaatisi samaa omilta kansalaisiltaan, suomalaisetkin olisivat pakotettuja näihin toimiin, mikäli haluaisivat matkustaa muihin maihin, jotka ovat ottaneet WHO:n suositukset käyttöön.

Kuten valiokunnan mietinnössä todetaan, osa asiantuntijoista katsoi terveyssäännösten muutosten vahvistavan WHO:n vaikutusvaltaa entisestään ja — mikä huolestuttavinta — myös antavan WHO:n pääjohtajalle rajattomat mahdollisuudet julistaa kansainvälinen kansanterveysuhka. WHO:n pääjohtajan mielivaltaisuudesta nähtiin jo todisteita, kun hän julisti apinarokon kansainväliseksi terveyshätiläksi, vastoin oman asiantuntijakomiteansa mielipidettä ja vaikka siihen mennessä tautiin oli maailmanlaajuisesti kuollut ainoastaan viisi henkilöä. Asiantuntijoiden mukaan kansalaisia voitaisiin muutosten myötä myös painostaa aiempaa vahvemmin noudattamaan Maailman terveysjärjestön suosituksia. Eri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

laisia terveystodistuksia vaatimalla voidaan kontrolloida ja jäljittää, kuka on saanut mitään WHO:n määrittämistä hoidoista tai lääkkeistä, esimerkkinä tämä syrjivä rokotepassi.

Emme voi myöskään sinisilmäisesti kuvitella, etteivät raha ja valta vaikuttaisi millään tavalla lääkebisnekseen ja lääkesuosituksiin. Sosiaali- ja terveysministeriön vastineen mukaan periaatteessa voi käydä niin, että pandemiahätilanteen julistamista käytettäisiin terveystuotteiden kysynnän edistämiseen, mikä voisi johtaa kaupallisten intressien, eli lääkefirmojen voitontavoittelun, korostumiseen kansalaisten terveyden sijasta. Tämänkään osalta ei siis koronapandemiasta opittu yhtään mitään, vaikka vielä tänäkin keväänä on tuomioistuimessa käsitelty EU-komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin koronapandemian aikana lääkeyhtiö Pfizerin pääjohtajalle lähetettyjä tekstiviestejä, joiden sisällön von der Leyen on salannut. EU solmi silloin miljardiluokan rokotekaupan Pfizerin kanssa. Miettikää hei tätä — hassu sattuma, että juuri nämä tekstiviestit on satuttu poistamaan, emmekä ehkä koskaan saa tietää, mistä niissä keskusteltiin.

Tässä mietinnössä nostetaan esille myös se tosiasia, että IHR:n sopimusmuutokset sitouttavat sopimusvaltiot etukäteen terveystuotteiden tuotantoon ja jakeluun, vaikka tuotteista ja niiden sisällöstä tai turvallisuudesta ei ole etukäteen tietoa. Koronarokotteidenkin kohdalla uudella RNA-teknologialla tuotetut rokotteet tuotiin pikavauhtia markkinoille, niiden hyötyjä liioiteltiin — esimerkiksi rokote ei estänyt tartuttamasta — ja niiden haitoista kertovat pyrittiin pitkälti vaijentamaan. Yhtenä sopimusmuutosten suurimmista riskeistä näenkin sen, että WHO:lle annetaan valta määrittää, mikä tieto on disinformaatiota ja mikä ei. Vaikka tällä teoriassa ei ole tarkoitus rajoittaa sananvapautta, niin kyllähän se jo koronapandemian aikana nähtiin, miten vastakkaiset mielipiteet kuitattiin hyvin kevyin perustein salaliittoteorioiksi ja myös somejätit lähtivät estämään ja rajoittamaan vapaata keskustelua.

Arvoisa puhemies! Oma mielipiteeni on, että muutokset olisi pitänyt hylätä kokonaisuudessaan. Itse asiassa jos minulta kysytään, niin Suomen olisi aika irtaantua koko WHO:sta, kuten Yhdysvallat ja Argentiina ovat jo tekemässä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

22.01 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Alan olemaan nyt hieman hämmentynyt siksi, että minun käsitykseni oli, että kaikki hallituspuolueet kannattavat sitä, että näitä sopimusmuutoksia tehdään. Me olemme tehneet mietinnön, jossa valiokunta ja siten myöskin hallituspuolueet ovat vahvasti sitoutuneet siihen, että WHO:n säännösmuutokset hyväksytään. Nämä on tehtävä, ellei niitä riitauteta syyskuun puoliväliin mennessä. Tämä prosessi ei ollut valiokunnalle helppo, se käy ilmi nyt tästä keskustelusta, mutta on sanottava, että vaikka meillä oli kolme kertaa asiasta lopullisen mietinnön hyväksyminen listalla, niin vain kahdesti tätä kuitenkin tosiasiallisesti käsiteltiin.

Lisäksi on todettava, että tässä vaikeassa tilanteessa erimielisyyttä ei syntynyt siitä, etteikö tätä sopimusta hyväksyttäisi ja etteikö hallituksen esitystä, jossa ehdotetaan tämän sopimuksen hyväksymistä, olisi valiokunnassa hyväksytty muuttamattomana, mutta vaikeus tuli siitä, että kun tässä on 15 asiantuntijaa saanut mahdollisuuden lausua asiasta ja 13 asiantuntijaa on lausunut, niin lausuntopalautteen pohjalta me emme näin kriittistä palautetta saaneet. Me saimme kyllä, kuten tässä valiokunnan mietinnössäkin todetaan, kaksi kriittistä lausuntoa, ja tuo lausuntopalaute näiden kriittistenkin osalta hyvin tarkasti selvitettiin sosiaali- ja terveysministeriön vastineissa, ja näissä on käyty nämä kaikki seikat läpi. Joten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

on sanottava, että kyllä valiokunnassa tehtiin hyvin huolellista, erityisenkin huolellista, työtä varmistamalla, pitävätkö nämä väitteet paikkansa. Näiden kahden kriittisen lausunnon ansiosta ollaan nyt sitten sellaisessa tilanteessa, että erityisesti tähän kritiikkiin liittyen on vahvasti myöskin tehty huolellista työtä ja tämä on johtanut siihen, että ensi kertaa pitkään aikaan näissä sosiaali- ja terveydenhuollon asioissa on salissa käsittelyssä toisen käsittelyn jälkeen sellainen tilanne, jossa eduskunta hyväksyy kyllä yksimielisesti tämän ehdotuksen — ellei vapaita käsiä sitten joillekin anneta — kuitenkin niin, että mietinnön perusteluista ollaan eri mieltä. Se on minusta kyllä näin isossa asiassa varsin mielenkiintoinen lopputulos ja hyvin poikkeuksellinen sellainen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

22.04 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa herra puhemies! Tilanteesta tekee kyllä kieltämättä kiinnostavan se, että tosiaan lausunnonantajista enemmistö piti tätä esitystä hyvänä eli että tämä WHO:n kokonaisuus on hyväksyttävä ja hyvin perusteltu. Sitten yksittäisen edustajan tahtotilasta johtuen halutaan kuulla lisää asiantuntijoita. Mielestäni se ongelma ei ole siinä, mitä mieltä se asiantuntija on, mutta meillä on valiokunnassa ollut normaalisti se tap, että jos valiokuntaan asiantuntijoita pyydetään, niin he vastaavat sen alan yleistä käytäntöä — eivät mielipiteiltään vaan siinä, mikä heidän asiantuntijuutensa alalla on.

No, sen jälkeenhän, kun hallituspuolueiden edustajien toimesta sitten hyväksyttiin nämä kaksi kriittistä lausunnonantajaa, me olisimme myös oppositiossa olleet valmiita ottamaan vielä nämä yksittäiset huomiot, mutta me yritimme nostaa esille, pitäisikö niitä vähentää mietinnössä, kun kysymys on kuitenkin vain kahdesta kriittisestä lausunnosta, kun kaikki muut olivat kannattaneet lakiesitystä. Eli 13 lausunnonantajasta kaksi oli kriittisiä tälle. Esityksemme, jotta se olisi voinut mennä yksimielisesti, oli valiokunnassa siis se, että mietintö olisi vastannut sitä valiokunnan saamien asiantuntijoiden enemmistön kantaa, mikä on normaali käytäntö kaikissa valiokunnissa. Syy, miksi emme saaneet tätä läpi, on ihmeellinen, koska yleensä tällaisissa asioissa hallitus on priorisoinut sitä, että saadaan yksimielinen lausunto niin opposition kuin hallituksen kanssa. Ihmettelenkin sitä, minkä takia kokoomus on lähtenyt tällaiseen mukaan. Tämä ei ole normaalia käytäntöä meidän valiokunnassa mutta ei myöskään muualla valiokunnissa.

Eli haluan toistaa: Sen jälkeen, kun nämä kaksi kriittistä asiantuntijalausuntoa olivat tulleet, me emme vastustaneet sitä, että niitä yksittäisiä kohtia siellä nostettiin, mutta näimme ongelmallisena sen, että valiokunnan lausunnosta, joka oli noin viisi kuusi sivua, kokonaan yksi sivu annettiin tälle kahden lausunnon kritiikille. Tästä johtuen lausunnon kokonaiskuva muuttui huomattavasti kriittisemmäksi kuin mitä asiantuntijoiden antamat lausunnot antoivat kuvaa, ja tämä on aika ongelmallista.

Olisin toivonut, että tässä olisi päästy yksimieliseen lausuntoon, koska se olisi vastannut normaalia tapaa eduskunnassa tällaisissa kysymyksissä, missä yleensä tehdään yhteistyötä hallituksen ja opposition välillä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

22.08 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Haluan vielä tuoda ilmi muutamia huolenaiheita lisää liittyen WHO:n IHR-terveysjärjestön hyväksymiseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

Minut on leimattu tämän asian käsittelyn aikana mitä mielenkiintoisimmilla termeillä, jos ajatellaan, että olemme kuitenkin eduskunnassa. Tämä ei toki ole minulle mitään uutta, koska jo aiemmin, koronapandemian aikana, meitä koronatoimiin kriittisesti suhtautuneita ja koronarokotteesta kieltäytyneitä leimattiin kaikenlaisilla termeillä. Minua on kutsuttu foliohatuksi, salaliittoteoreetikoksi, kulkutautimyönteiseksi ja vaikkapa muun muassa kulkusudeksi. Mutta jos huoli kansallisen päätösvallan säilymisestä Suomessa tekee minusta foliohatun, olkoon se sitten niin, ja se ei saa minua hiljenemään.

Itse olisin toivonut lisää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä tämän asian käsittelyyn. Moni huoli ja kysymys ohitettiin toteamalla, ettei mitään huolta ole. Ei ole kovin luottamusta herättävää käsitellä WHO:n sopimuksia, kun WHO itse ei kykene noudattamaan edes omia sääntöjään. Esimerkiksi vuonna 2024 pidetty kokous Genevessä todettiin puheenjohtajan toimesta päätösvaltaiseksi, vaikka kokouksessa käsiteltäviä sopimustekstejä ei oltu toimitettu jäsenvaltioille vähintään neljää kuukautta aiemmin. Myös pöytäkirjojen saaminen kokouksista on osoittautunut vaikeaksi. Voitteko kuvitella, että näinkin isosta asiasta kuin kansainvälisestä terveyssäännöstöstä päättämisestä ei ole saatavilla kokouspöytäkirjaa julkisesti? Kysyn vain, miten tämä on mahdollista, eikä kukaan tunnu olevan tästä huolissaan.

Arvoisa puhemies! Pidän varsin yllättävänä, että tässä IHR-terveyssäännöstössä on edes mainittu myös mis- ja disinformaatio. Jo koronapandemian aikana opimme sen, että monien sananvapautta yritettiin rajoittaa eri keinoin. Tässä terveyssäännöstössä ei kuitenkaan ole käsitelty sananvapauteen liittyviä huolia riittävästi eikä tarpeeksi avoimesti. Valiokuntakäsittelyssä nousi esiin aiheellinen pelko siitä, että väärän tiedon torjunta saattaa tulevaisuudessa tarkoittaa myös mielipiteiden ja kriittisen keskustelun rajoittamista. Tässäkin tapauksessa sosiaali- ja terveysministeriö rauhoitteli, ettei sananvapautta olla kaventamassa ja että tieteellinen kriittisyys on jatkossakin sallittua. Myös WHO:n rooli oikean ja väärän tiedon määrittelijänä herättää vakavaa huolta. Siksi kysynkin: mikä on disinformaatiota, ja kuka sen lopulta määrittelee?

Koronapandemian aikana moni asiantuntija, joka lopulta oli oikeassa, leimattiin hörhöksi ja yritettiin hiljentää. Tämä on hyvä esimerkki siitä, millä tavoin sananvapautta yritettiin rajoittaa, kun leimattiin toisinajattelijoita halventavilla nimityksillä. En halua, että tämänkaltaisen toiminta toistuu enää ikinä.

Myös WHO:n rooli oikean ja väärän tiedon määrittelijänä herättää vakavaa huolta. Koronapandemian aikana WHO itse tuotti mis- ja disinformaatiota muun muassa väittäessään, että rokote estää tartuttamista. Valiokuntakuulemisissa tähän vastattiin, että WHO toimi sillä hetkellä saatavilla olevan parhaimman tiedon puitteissa. Mielestäni tämä ei kuitenkaan oikeuta sensuroimaan eriävää mielipidettä, koska vasta tulevaisuus tuo sen tiedon, mikä loppuviimein oli oikeaa tai väärää tietoa. Esimerkiksi eriävää tietoa sensuroitiin WHO:n ja internetjättien toimesta riippumatta sen tieteellisestä paikkansapitävyydestä. Moni varmasti muistaa, että jos mainitsit sosiaalisessa mediassa mitään koronasta pandemian aikana, somealusta saattoi sensuroida julkaisun tai virheellisesti väittää, että julkaisu sisältää disinformaatiota. Mielestäni tieteellisen debatin käyminen on erittäin tärkeää kaikissa terveydenhoidon tilanteissa, puhutaan sitten normiarkipäivistä tai toimenpiteistä pandemian keskellä. Vaarana on se, että seuraavana kriisiaikana mahdollista sensuuria tiukennetaan entisestään ja sitä perustellaan kansanterveydellä. Samalla tukahdutetaan aito ja tärkeä yhteiskunnallinen keskustelu. Tämänkaltaisen kehitys ei kuulu demokraattiseen oikeusvaltioon, ja minun on vaikea uskoa, että kukaan oikeasti sellaista kannattaisikaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

Arvoisa puhemies! Olen huolissani myös siitä, minkälaista valtaa annamme WHO:lle tulevaisuudessa, milloin ja missä tilanteessa WHO voi julistaa pandemiahätätilan ja minkälaisia suosituksia WHO voi jatkossa antaa liittyen terveystuotteisiin. Sosiaali- ja terveysministeriökin on myöntänyt, että kaupallisten intressien riski on todellinen. Jos pandemiahätätilan aikana WHO päättää suositella tiettyjä terveystuotteita tai rokotteita ihmisille ja valtioille käytettäväksi, on perusteltua kysyä, ovatko taustalla oikeasti tietoon ja terveyteen perustuvat suositukset vai puhuvatko taustalla raha ja yritysten etu. Siksi olen vakaasti sitä mieltä, ettei Suomen tulisi allekirjoittaa mitään sellaisia sopimuksia, jotka jättävät tulkinnanvaraa, oli kyse sitten sananvapaudesta, kansallisesta päätösvallasta tai taloudellisista velvoitteista. Jos sopimukset kestävät kriittisen käsittelyn, ne todennäköisesti kestävät myös päivänvaloa kriisitilanteissa. Nyt en olisi siitä niin varma tämän sopimuksen kohdalla.

Kansalaisilta on tullut useita huolia tämän IHR-sopimuksen myötä. He ovat huolissaan siitä, miten käy seuraavan pandemian koittaessa: tuleeko meille pakkorokotuksia tai koronapassin kaltaisia digiterveyspasseja, jotka määrittelevät sen, mitä me saamme tai emme saa tehdä. On aiheellista kysyä, onko niin, että vain länsimaalaiseen lääketieteeseen uskovat saavat pitää perus- ja ihmisoikeutensa. Vaikka itse kannatan länsimaista lääketiedettä, pidän erityisen tärkeänä sitä, että joka ikisellä kansalaisella on itsemääräämisoikeus omaan kehoonsa ja samat perus- ja ihmisoikeudet kuin kaikilla muillakin riippumatta terveystiedoista ja siitä, mitä rokotteita he ovat ottaneet.

Arvoisa puhemies! Olen pettynyt, en vain tämän esityksen sisällön vuoksi vaan siksi, etten itse onnistunut vakuuttamaan muita päättäjiä tämän esityksen ongelmakohdista. Uskon, että vain avoin ja kriittinen keskustelu asiasta kuin asiasta suojelee meitä tekemästä virheitä, eikä mikään kansainvälinen sopimus saa uhata niitä arvoja, perus- ja ihmisoikeuksia, joiden varaan meidän suomalainen yhteiskuntamme rakentuu. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

22.15 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Olen yrittänyt omaksua täällä eduskunnassa, ainakin tällä nykyisellä eduskuntakaudella, sellaisen, sanoisinko, stoalaisen asenteen, että en pöyristy kenenkään sanomisista enkä lähde sitten liioittelemaan ja ikään kuin vastahyökkäykseen, ainakaan ylisanoilla. Mutta totean kuitenkin, että oli tavallaan hyvä, että edustaja Garedeu piti äskeisen puheenvuoron, ehkä media olisi saanut olla kaiketi enemmän paikalla. Ja sitten oli hyvä, että myös edustaja Sillanpää piti äskeisen puheenvuoron, koska nyt oikeasti ymmärrän itse enemmän niitä paineita, joita hallituspuolueiden sisällä oli tämän asian käsittelyssä, koska tässähän nyt selvästi kuultiin niin voimakkaat mielipiteet. Edustaja Garedeu totesi, että Suomen pitäisi erota USA:n ja Argentiinan tavoin WHO:sta, ja edustaja Sillanpää totesi, että ei pidä allekirjoittaa ja on pettynyt, kun ei voinut enempää tähän asiaan vaikuttaa.

Eli tässä kuitenkin oli tilanne sellainen, niin kuin täällä on jo edustaja Kiurun ja edustaja Forsgrénin toimesta todettu, että oli 15 pyydettyä lausunnonantajaa, joista 13 tuli antamaan lausuntonsa asiantuntijana. Haluan korostaa, että itse edelleen valiokunnan varajäsenenä en ollut näissä kuulemisissa paikalla mutta olin paikalla niitten viimeisten tuntien aikana, jolloin käsiteltiin tätä mietintöä ja käytiin myös tämä valmistava keskustelu. Kyllä se asia tässä nyt tiivistyi, kuinka paljon sitä kahden henkilön sen suuntaista kritiikkiä, jota äsken kuulimme tässä puheenvuoroissa, olisi tullut sisällyttää sinne esitykseen — sehän tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2025 vp

män asian ydin oli. Me oppositiossa nyt sitten olimme tässä enemmän, voisiko sanoa, länsimaisen lääketieteen kannalla ja asiantuntijoiden kannalla, mutta kaikkennäköistä painetta ja kuplintaa siellä sitten kehittyi tässä asiassa hallituspuolueiden sisällä, ja se ikään kuin toisenlaisen kannan määrittely oli todella monivaiheinen.

Se on nyt johtanut hyvin poikkeukselliseen ja harvinaiseen tilanteeseen, että meillä on sama päätösehdotus — onneksi nyt sentään sama päätösehdotus, eli me hyväksymme sen sitten kuitenkin, ymmärtääkseni edustaja Sillanpääkin hyväksyy, ellei hän ole saanut vapaita käsiä, tai vaikka olisi saanut, niin tietenkin hän voi omantuntonsa mukaan äänestää tätä päätösehdotusta vastaan, se jää sitten nähtäväksi — mutta meillä nyt on tässä kaksi näkemystä, mikä on tuotu selvästi esille. Toisen keskeiset perustelut äsken kuulimme, ja on siinä tietysti on ollut hallituspuolueilla aika paljon yhteensovittamista näiden näkemysten kanssa. Kokoomuksen valiokuntaryhmässä on neljä lääkäriä, ja olisi jossain määrin mielenkiintoista kuunnella teidän näkemyksenne tässä edustaja Sillanpään kannanotoista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

22.18 Oskari Valtola kok: Arvoisa herra puhemies! Valiokunta pääsi yksimieliseen päätösehdotukseen asiassa, eli eduskunta hyväksyy tämän Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten ja hyväksyy myös muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen. [Krista Kiuru: Mutta oli eri mieltä perusteluista!]

Tämä on tosiaan asiana paljon ristiriitoja ja tunteita herättävä, ja kaikki tietävät sen taustan, mistä se tulee: olemme eläneet ennennäkemättömän pandemian ja siihen liittyvät ongelmat. Minusta nyt tuo valiokunnan hyväksymä mietintö on hyvin informatiivinen ja käy läpi hyvin laajasti tätä sopimusta. Jos tavallinen kansalainen tai näihin asioihin syvemmin perehtymätön ihminen tätä lukee, niin minusta tämä avaa sen sopimuksen ja sen sisällön erittäin hyvin ja toisaalta tuo esille niitä uhkia, joita asiantuntijakuulemisissa tuli esille, mutta tuo myös sitten vastauksia ja perusteluja siihen, minkä takia tämä sopimus kannattaa hyväksyä ja mitä siellä on tietyissä asioissa tarkoitettu. Sillä tavalla pidän tätä pohjaa hyvin informatiivisena, jos vertaa esimerkiksi moneen muuhun mietintöpohjaan, jotka ollaan tehty. Ne menevät hyvin korkealla tasolla, teknisellä tasolla, ja olettavat paljon asioita. — Kiitoksia. [Pia Sillanpää: Hyvin sanottu!]

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 35/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.